

ΗΘΙΚΗ

ΗΘΙΚΗ – ΑΞΙΕΣ - ΙΔΑΝΙΚΑ

Ηθική είναι το σύνολο των κανόνων που συμβάλλουν στη ρύθμιση της συμπεριφοράς ενός ατόμου και χαρακτηρίζουν τις πράξεις του.

Τα ιδανικά αποτελούν ηθικά πρότυπα και αξίες που θέτει κανείς στη συνείδηση αποσκοπώντας στην κατάκτησή τους.

Οι αξίες είναι είδος κανόνων με βάση τους οποίους αποτιμάται η ανθρώπινη συμπεριφορά.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΗΘΙΚΩΝ ΑΡΕΤΩΝ

- Θέτουν όρια στη συμπεριφορά
- Συμβάλλουν στην ομαλή και αρμονική συμβίωση
- Ηθικοποιούν το άτομο και το οδηγούν προς την αρετή
- Εξευγενίζουν τον άνθρωπο και τον απελευθερώνουν από τα πάθη του
- Διασφαλίζουν τη δικαιοσύνη
- Εξασφαλίζουν το αίσθημα της ασφάλειας
- Δημιουργούν μια κοινωνία ευημερίας συντελώντας στην προαγωγή του πολιτισμού.

ΑΙΤΙΑ ΗΘΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- Το σύγχρονο καταναλωτικό και υλιστικό πρότυπο καθιστά το χρήμα και το κέρδος ως απώτερο στόχο.
- Η ρευστότητα της σύγχρονης εποχής και οι ταχείες εξελίξεις και μεταβολές προκαλούν σύγχυση στον άνθρωπο, ο οποίος πρέπει να προσαρμόσει την συμπεριφορά του και τη δράση του ώστε να επιβιώσει. Ως εκ τούτου η ηθική τίθεται σε δεύτερη μοίρα.
- Ο ατομισμός που προωθείται στη σύγχρονη εποχή στρέφει το ενδιαφέρον του ανθρώπου στην προσωπική του ευημερία και στην αδιαφορία για το κοινωνικό σύνολο.

Αξία / Ιδανικό / Αρετή / Δεξιότητα	Προσφορά
Σεβασμός	Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής, αποδοχή της διαφορετικότητας
Εντιμότητα	Οικοδόμηση εμπιστοσύνης, δίκαιες σχέσεις
Δικαιοσύνη	Ισονομία, αποτροπή αδικίας και κοινωνικών εντάσεων
Αλληλεγγύη	Ενίσχυση κοινωνικού ιστού, βοήθεια στους ευάλωτους
Ελευθερία	Προσωπική ανάπτυξη, αυτοδιάθεση
Αυτογνωσία	Συναισθηματική ωριμότητα, υπεύθυνες επιλογές
Ενσυναίσθηση	Καλύτερες ανθρώπινες σχέσεις, λιγότερη βία
Αλήθεια	Ελευθερία συνείδησης, αποφυγή ψευδών σχέσεων
Ελπίδα	Ψυχική ανθεκτικότητα, στόχοι ζωής
Υπευθυνότητα	Λειτουργικότητα ομάδων, ανάληψη πρωτοβουλίας
Αρετή (γενικά)	Ηθική συγκρότηση, ευδαιμονία
Κριτική Σκέψη	Αυτονομία, άμυνα απέναντι στη χειραγώγηση
Συναισθηματική νοημοσύνη	Ισορροπημένες σχέσεις, μείωση συγκρούσεων
Αυτοέλεγχος	Αποφυγή παρορμητικών αποφάσεων
Ανθρωπισμός	Σεβασμός στην ανθρώπινη αξία
Ιδανικά (γενικά)	Καθοδήγηση, ανύψωση της ανθρώπινης ύπαρξης
Προσφορά	Δημιουργία κοινότητας, νόημα ζωής
Αρετή του διαλόγου	Κατανόηση, επίλυση διαφορών, δημοκρατία
Δημιουργικότητα	Καινοτομία, έκφραση, επίλυση προβλημάτων
Κριτική σκέψη	Αντίσταση στη χειραγώγηση, αυτονομία
Ευελιξία	Προσαρμοστικότητα σε αλλαγές, ανθεκτικότητα
Συνεργασία	Ομαδικότητα, κοινή επίτευξη στόχων
Αυτοπεποίθηση	Ανάληψη πρωτοβουλίας, εσωτερική δύναμη
Επιμονή / Αντοχή	Υπέρβαση εμποδίων, επίτευξη στόχων
Πρωτοβουλία	Ηγετικές ικανότητες, δημιουργική δράση
Ψηφιακός γραμματισμός	Ασφαλής και δημιουργική χρήση τεχνολογίας
Οικολογική συνείδηση	Βιωσιμότητα, υπεύθυνη στάση προς το περιβάλλον
Αυτορρύθμιση	Έλεγχος συναισθημάτων, καλύτερες σχέσεις
Διαπολιτισμική κατανόηση	Αποδοχή, ειρηνική συνύπαρξη

Αξία / Ιδανικό / Αρετή / Δεξιότητα	Αίτια Απουσίας: Δυσλειτουργία φορέων αγωγής/κοινωνικοποίησης: Οικογένεια, Παιδεία, ΜΜΕ/ΜΚΔ, Πολιτεία
Σεβασμός	Ατομικισμός, έλλειψη διαλόγου, ψηφιακή αποξένωση
Εντιμότητα	Κυριαρχία του συμφέροντος, αναξιοκρατία
Δικαιοσύνη	Διαφθορά, αναξιοκρατία, άνιση πρόσβαση σε ευκαιρίες
Αλληλεγγύη	Αδιαφορία, εγωκεντρισμός, υπερκαταναλωτισμός
Ελευθερία	Μηχανισμοί χειραγώγησης, ψηφιακή παρακολούθηση
Αυτογνωσία	Έλλειψη ενδοσκόπησης, συνεχής εξωτερική σύγκριση
Ενσυναίσθηση	Ψηφιακή απομόνωση, απουσία προτύπων
Αλήθεια	Ψευδείς ειδήσεις, προπαγάνδα, κοινωνική πίεση
Ελπίδα	Αβεβαιότητα, απαισιοδοξία, κρίσεις (κλιματική, οικονομική)
Υπευθυνότητα	Μεταβίβαση ευθυνών, ανατροφή χωρίς όρια
Αρετή (γενικά)	Ηθική σχετικότητα, υποκατάσταση αξιών από υλικά αγαθά
Κριτική Σκέψη	Υπερπληροφόρηση, έλλειψη φιλοσοφικής παιδείας
Συναισθηματική νοημοσύνη	Ελλιπής ψυχοσυναισθηματική αγωγή
Αυτοέλεγχος	Κατανάλωση, άμεση ικανοποίηση επιθυμιών
Ανθρωπισμός	Ωφελιμισμός, τεχνοκρατική αντίληψη
Ιδανικά (γενικά)	Κυνισμός, πνευματική παρακμή
Προσφορά	Ατομισμός, φόβος εκμετάλλευσης
Αρετή του διαλόγου	Ρητορική πόλωση, φανατισμός
Δημιουργικότητα	Τυποποίηση μάθησης, φόβος αποτυχίας, υπερβολικός έλεγχος
Κριτική σκέψη	Πληθώρα πληροφορίας χωρίς επεξεργασία, έλλειψη διαλόγου
Ευελιξία	Φόβος του άγνωστου, προσκόλληση σε βεβαιότητες
Συνεργασία	Ανταγωνισμός, έλλειψη εμπιστοσύνης
Αυτοπεποίθηση	Υποτίμηση από περιβάλλον, σχολικός εκφοβισμός
Επιμονή / Αντοχή	Εθισμός στην ευκολία, έλλειψη υποστήριξης
Πρωτοβουλία	Παθητικότητα, υπερπροστατευτικότητα
Ψηφιακός γραμματισμός	Υπερκατανάλωση ψηφιακού περιεχομένου, ελλιπής καθοδήγηση
Οικολογική συνείδηση	Υλισμός, απουσία περιβαλλοντικής αγωγής
Αυτορρύθμιση	Παρορμητισμός, έλλειψη ψυχικής καθοδήγησης
Διαπολιτισμική κατανόηση	Ρατσισμός, προκαταλήψεις

Αξία / Ιδανικό / Αρετή / Δεξιότητα	Καλλιέργεια μέσα από τη δράση των φορέων αγωγής/κοινωνικοποίησης: Οικογένεια, Παιδεία, ΜΜΕ/ΜΚΔ, Πολιτεία
Σεβασμός	Οικογένεια: Επίδειξη σεβασμού στην καθημερινότητα, αποδοχή της διαφορετικότητας. Παιδεία: Ομαδοσυνεργατική μάθηση, συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, εκπαιδευτικά προγράμματα. ΜΜΕ/ΜΚΔ: Προβολή προτύπων σεβασμού. Πολιτεία: Νομοθετικές παρεμβάσεις κατά των διακρίσεων.
Εντιμότητα	Οικογένεια: Καλλιέργεια αξιών μέσα από τον διάλογο και την εμπιστοσύνη. Παιδεία: Εκπαιδευτικά προγράμματα ακεραιότητας, συζητήσεις για δίκαιες πράξεις. ΜΜΕ: Προβολή θετικών προτύπων. Πολιτεία: Καταπολέμηση διαφθοράς, έλεγχος δημόσιας διοίκησης.
Δικαιοσύνη	Οικογένεια: Ανάπτυξη αίσθησης δικαίου στις σχέσεις. Παιδεία: Συζητήσεις για κοινωνικά και ηθικά διλήμματα, εικονικές δίκες. ΜΜΕ: Ενημέρωση για φαινόμενα κοινωνικής αδικίας. Πολιτεία: Ισότητα ευκαιριών, δικαιοσύνη στους θεσμούς.
Αλληλεγγύη	Οικογένεια: Ενίσχυση της ενσυναίσθησης και της αλληλοβοήθειας. Παιδεία: Συμμετοχή σε εθελοντικά προγράμματα και δράσεις. ΜΜΕ: Παρουσίαση παραδειγμάτων κοινωνικής προσφοράς. Πολιτεία: Υποστήριξη ΜΚΟ, προώθηση κοινωνικής συνοχής.
Ελευθερία	Οικογένεια: Σεβασμός στην προσωπικότητα του παιδιού. Παιδεία: Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, ενίσχυση του διαλόγου. ΜΜΕ: Ελεύθερη πληροφόρηση, ενίσχυση της πολυφωνίας. Πολιτεία: Δημοκρατικοί θεσμοί, προστασία δικαιωμάτων.
Αυτογνωσία	Παιδαγωγική ενσυναίσθησης, Ψυχολογική αγωγή
Ενσυναίσθηση	Βιωματικές δράσεις, Αφήγηση ιστοριών, Θέατρο
Αλήθεια	ΜΜΕ με ποιότητα, Εκπαίδευση στα ΜΜΕ
Ελπίδα	Πνευματικοί φορείς, Θετική ψυχολογία, Τέχνη
Υπευθυνότητα	Οικογένεια, Καθήκοντα στο σχολείο, Προγράμματα ηγεσίας
Αρετή (γενικά)	Όλοι οι φορείς μέσω παιδείας και παραδείγματος
Κριτική Σκέψη	Εκπαίδευση, Διάλογος, Ανάλυση ΜΜΕ
Συναισθηματική νοημοσύνη	Ειδικά προγράμματα, Θεατρικό παιχνίδι
Αυτοέλεγχος	Οικογένεια, Αθλητισμός, Τέχνες
Ανθρωπισμός	Ανθρωπιστική Παιδεία, Τέχνη, Θρησκεία
Ιδανικά (γενικά)	Παιδεία, Φιλοσοφία, Τέχνη, Ιστορία
Προσφορά	Εθελοντισμός, Εκπαίδευση, Πρότυπα
Αρετή του διαλόγου	Φιλοσοφικός λόγος, Σχολικές συζητήσεις
Δημιουργικότητα	Δημιουργικά έργα στο σχολείο, ελεύθερο παιχνίδι, τέχνες
Κριτική σκέψη	Φιλοσοφία, ανάλυση ΜΜΕ, debate
Ευελιξία	Σενάρια προσομοίωσης, βιωματικές αλλαγές
Συνεργασία	Ομαδικές εργασίες, project-based learning
Αυτοπεποίθηση	Ενδυνάμωση από γονείς/δασκάλους, μικρές επιτυχίες
Επιμονή / Αντοχή	Προσωπικά project, αθλητισμός, προγράμματα ανθεκτικότητας
Πρωτοβουλία	Αυτοδιαχειριζόμενες δράσεις μαθητών
Ψηφιακός γραμματισμός	Εκπαίδευση στα ΜΜΕ, εργαστήρια ψηφιακής δημιουργίας
Οικολογική συνείδηση	Περιβαλλοντική εκπαίδευση, οικολογικές δράσεις σχολείου
Αυτορρύθμιση	Mindfulness, Σχολική ψυχολογική υποστήριξη
Διαπολιτισμική κατανόηση	Ανθρώπινα δικαιώματα, εκπαιδευτικά προγράμματα ένταξης